

मौखिक एन्टिवाइरल औषधी

प्रस्तावना

एन्टिवाइरल औषधी एक प्रकारको औषधी हो जुन विशेष गरी इन्फ्लुएन्जा, हर्पेस भाइरस संक्रमण, भाइरल हेपेटाइटिस र हुमन इम्युनोडेफिशियन्सी भाइरस (एचआईभी) जस्ता भाइरल संक्रमणको उपचारको लागि प्रयोग गरिन्छ (छुट्टै लेख अन्तर्गत वर्णन गरिनेछ)। एन्टिबायोटिक भाइरल संक्रमणको लागि काम गर्दैन; विशिष्ट भाइरसहरूको सट्टामा एन्टिवाइरल औषधिहरू प्रयोग गरिन्छ। एन्टिवाइरल औषधीले लक्षित रोगजनकहरूलाई नष्ट गर्दैन, यसको सट्टामा, यसले भाइरल ईन्जाइमहरू निष्क्रिय गरेर तिनीहरूको प्रतिकृति रोक्दछन्।

एन्टिभाइरल औषधिहरूले संक्रमण बिग्रनबाट रोक्न र संक्रमण फिर्ताको सम्भावना कम गर्न मद्दत गर्दछ। यी कहिलेकाँही ति मानिसहरूलाई संक्रमणबाट रोक्नको लागि प्रयोग गरिन्छ जसको प्रतिरक्षा प्रणालीले संक्रमणबाट राम्रोसँग काम गरिरहेको छैन। यद्यपि, खोप भाइरल संक्रमणबाट बचाउनको लागि उत्तम र सुरक्षित विकल्प हुन सक्छ, जस्तै मौसमी इन्फ्लुएन्जा र हेपेटाइटिस। निम्नलिखित भाइरल संक्रमणको विशिष्ट उदाहरणहरू छन्:

1. इन्फ्लुएन्जा:

इन्फ्लुएन्जा एक भाइरल संक्रमण हो जसले नाक, घाँटी र फोक्सो सहित श्वसन प्रणालीमा आक्रमण गर्दछ। इन्फ्लुएन्जा र यसको जटिलता गम्भीर हुन सक्छ। इन्फ्लुएन्जा जटिलताको विकासको उच्च जोखिममा व्यक्तिहरू युवा बच्चाहरू, बुढा, गर्भवती महिलाहरू, कमजोर रोग प्रतिरक्षा प्रणाली वा दीर्घकालीन बिरामीहरू सहित मानिसहरू पर्छन्।

2. हर्पेस भाइरस संक्रमण:

हर्पेस भाइरस संक्रमण सामान्यतया हर्पेस सिम्प्लेक्स भाइरस र भेरिसेला - जोस्टर भाइरस को कारणले हुन्छ, जुन चिसो घाउ वा जननेद्रीय हर्पेसको लागि प्रसिद्ध छ, र क्रमशः चिकनपॉक्स वा दाद निम्त्याउछ।

3. भाइरल हेपेटाइटिस:

भाइरल हेपेटाइटिसको सामान्य प्रकारका हेपेटाइटिस ए, बी र सी हुन्, जो क्रमशः हेपेटाइटिस ए, बी र सी भाइरसले गर्दा हुन्छ। हेपेटाइटिस ए दूषित खाना र पानी द्वारा प्रसारित हुन्छ, जबकि हेपेटाइटिस बी र सी रगत वा शरीरको तरल पदार्थले सार्छ।

उपचार

भाइरल इन्फेक्सन रोगहरूमा सामान्य रुघा जस्ता सामान्य रोगहरू देखि एकवायरद इम्युनोडेफिशियन्सी सिन्ड्रोम (AIDS) जस्तै गम्भीर रोगहरू पर्दछन्। धेरै जसो अवस्थामा, मानिसहरूलाई कारक भाइरसहरूको प्रकारको बारेमा निश्चित जानकारी बिना नै भाइरल

संक्रमणको निदान गरिन्छ। सामान्यतया, लक्षणहरू तुलनात्मक रूपमा हल्का हुन्छन्, कुनै उपचार बिना निको हुने खालका हुन्छन्, विशेष गरी सामान्य प्रतिरक्षा भएका व्यक्तिहरूमा। उदाहरणहरू सामान्य चिसो, र रोटोभायरस संक्रमणको कारण हुने भाइरल गैस्ट्रोएन्टेरिटिस हो।

विशेष भाइरस संक्रमणको लागि मौखिक एन्टिवाइरल औषधिहरू बिभिन्न प्रकारका हुन्छन्, विशेष गरी इम्युनोकोप्रोमिज्डको लागि। तिनीहरू सबै पर्वी मात्र औषधी हुन् र डाक्टरको निर्देशन र सिफारिस अन्तर्गत कडाईका साथ प्रशासित गर्नु पर्छ।

1. इन्फ्लुएन्जा:

ओसेलटामिभिर (एक न्यूरामिनिडेज अवरोधक) भाइरल न्यूरामिनिडेज अवरोध गरेर इन्फ्लूएन्जा A र बी भाइरसहरूको प्रतिकृति कम गर्दछ। यो इन्फ्लूएन्जा को पहिलो लक्षण को 48 घण्टा को लागि प्रयोग को लागि संकेत गरीएको छ। अन्यथा स्वस्थ व्यक्तिहरूमा, लक्षणहरूको अवधि 1-1.5 दिनमा कम हुन सक्छ।

जब इन्फ्लूएन्जा समुदायमा सर्दै गरेको हुन्छ, ओसेलटामिभिर इन्फ्लूएन्जाको पोस्ट एक्सपोजर प्रोफेलेक्सिसको लागि संकेत गरीन्छ। यो पनि एक महामारीमा इन्फ्लूएन्जा रोकन अपवादात्मक परिस्थितिहरूमा (उदाहरणका लागि खोपले संक्रामक तनाव कभर नगरेको अबस्था) मा प्रयोगको लागि संकेत गरीएको छ।

2. हर्पेस भाइरस संक्रमण:

गम्भीर संक्रमण, नवजात हर्पेस संक्रमण वा इम्युनोकोप्रोम्याइज्ड व्यक्तिहरूमा संक्रमणलाई प्रणालीगत एन्टिवाइरल औषधिको साथ उपचार आवश्यक पर्दछ। प्राथमिक वा पुनरावर्ती जननांग हर्पेस सिम्प्लेक्स संक्रमण पनि मौखिक एन्टीवायरल औषधि द्वारा उपचार गरिन्छ। हर्पेस सिम्प्लेक्स संक्रमणको उपचार जतिसक्दो चाँडो सुरु हुन्छ र सामान्यतया संक्रमण देखा पर्ने पहिलो केही दिनहरूमै सुरु गरिन्छ।

1 महीना र 12 वर्ष बीचका स्वस्थ बच्चाहरूमा चिकनपॉक्स सामान्यतया हल्का हुन्छ र एन्टिवाइरल उपचार सामान्यतया आवश्यक पर्दैन। यद्यपि यो बच्चाहरू भन्दा किशोर-किशोरीहरू र वयस्कहरूमा बढी गम्भीर हुन्छ; एन्टीवायरल उपचार दागहरू आउन शुरू भएको 24 घण्टा भित्र शुरू गरिएमा, स्वस्थ वयस्क र किशोरकिशोरीहरूमा लक्षणहरूको अवधि र गम्भीरतालाई कम गर्न सक्छ। एन्टिवाइरल उपचार सामान्यतया इम्युनोकोप्रोम्याइज्ड बिरामीहरू र विशेष जोखिममा हुनेहरूमा सिफारिस गरिन्छ (उदाहरणका लागि गम्भीर हृदय र श्वासप्रश्वास रोग वा पुरानो छाला डिसअर्डरको कारण)

हर्पेस जोस्टर (दादहरू) मा, प्रणालीगत एन्टिभाइरल औषधिले पीडा, जटिलता, र भाइरल बहावको अवधि कम गर्छ। एन्टिवाइरल औषधिको साथ उपचार रोग शुरू भएको 72 घण्टा भित्र सुरु गरिनुपर्दछ र सामान्यतया 7-10 दिनसम्म जारी रहन्छ।

माथिको भाइरल संक्रमणको उपचारको लागि प्रयोग गरिएका उदाहरणहरूमा एसिकलोभेर र प्यामिकलोभेर (गुआनाइनको न्यूक्लियोसाइड एनालग) समावेश छन्।

3. भाइरल हेपाटाइटिस:

भाइरल हेपेटाइटिसको उपचार एक विशेषज्ञद्वारा शुरु गरिनु पर्छ। जटिल तीव्र वायरल हेपेटाइटिसको प्रबन्ध धेरै हदसम्म लाक्षणिक हुन्छ। हेपेटाइटिस बी र हेपेटाइटिस सी भाइरस जीर्ण हेपेटाइटिसको प्रमुख कारणहरू हुन्।

क्रोनिक हेपेटाइटिस बी को लागी, प्रारम्भिक उपचार विकल्पहरूमा एन्टेकायार (न्यूक्लियोसाइड रिभर्स ट्रान्सक्रिप्ट केस इनहिबिटर (NRTI)) वा टेनोफोभिर (न्यूक्लियोटाइड रिभर्स ट्रान्सक्रिप्ट केस इनहिबिटर (NtRTI)) शामिल छन्। क्रोनिक हेपेटाइटिस बी को उपचारका लागि संकेत गरिएको अन्य औषधिहरूमा एडेफोवायर (एनटीआरटीआई), लामिभ्युडाइन (एनआरटीआई), वा टेलबिबुडिन, (हेपाटाइटिस बी भाइरसको बिरूद्ध विशिष्ट गतिविधिको साथ थाइमिडाइनको न्यूक्लियोसाइड एनालग) पर्छन्।

जीर्ण हेपेटाइटिस सी को उपचारको लागी, सामान्यतया औषधि को एक संयोजन प्रयोग गरीन्छ। Ribavirin (एक न्यूक्लियोसाइड एनालग) र peginterferon अल्फा (इम्यूनोमोडुलेट औषधि जुन इंजेक्सनको रूपमा उपलब्ध छ), वा सँगै Boceprevir वा telaprevir (प्रोटीज अवरोधकर्ता, जो हेपेटाइटिस सी भाइरस जीनोटाइप 1 को प्रतिकृति रोक्छ, तर यसको बिरूद्ध कम प्रभावकारी हुन्छ) भाइरसको अन्य जीनोटाइपहरू)।

डायरेक्ट एक्टिङ एन्टिवायरलहरू (जस्तै डाक्लाटसवीर, लेडेपासवीर, सोफोसबुवीर, बोसेप्रेवर, असुनप्राभिर) सँग उपचार सुरु गर्नु अघि, क्रोनिक हेपेटाइटिस सी का बिरामीहरूलाई सँगै हेपाटाइटिस बी पनि छ कि छैन भनेर जाँच्नु पर्छ; किनकि डायरेक्ट एक्टिङ एन्टिवायरलहरू उपचारमा हेपाटाइटिस बी भाइरस संक्रमणको(HBV) फेरि हुने खतरा हुन्छ। एचबीभी पुनः सक्रियणका केसहरू, तीमध्ये केही घातक, प्रत्यक्ष अभिनय एन्टिवायरल एजेन्टहरूसँग उपचारको क्रममा वा पछि रिपोर्ट गरिएको छ। हेपेटाइटिस बी र सी भाइरससँग संक्रमित बिरामीहरूलाई एचबीभी पुनःसक्रियताको जोखिम हुन्छ, उनीहरूको अवस्था नजिकबाट निरीक्षण गरिनु पर्दछ।

सामान्य साइड इफेक्ट र सावधानी

एंटीवायरल औषधीका प्रकारहरू	सामान्य साइड इफेक्टहरू	सावधानी
1. अवरोधकर्ता (Neuraminidase inhibitor)	• मतली र बान्ता • पेट दुख्ने • ब्रोंकाइटिस • अनिद्रा • भर्टिगो	• गुर्दा अशक्तता भएका बिरामीहरूमा खुराक घटाउनुहोस्, र गम्भीर गुर्दे कमजोरीका बिरामीहरूमा सिफारिस गरिएको छ
2. गुआनिनको न्यूक्लियोसाइड एनालग (Nucleoside analogues of guanine)	• रक्तजनित परिवर्तनहरू • पुराना • ज्वरो • टाउको दुखाई • GI प्रभावहरू	• गुर्दा अशक्तता भएका बिरामीहरूमा खुराक घटाउनुहोस् • गम्भीर हेपेटिक कमजोरी वा कलेजोको डिकम्पेन्सेटेड सिरोसिस बिरामीहरूमा बेवास्ता गर्नुपर्छ

3. थाइमिडाइनको न्यूक्लिओसाइड एनालग Nucleoside analogue of thymidine	• खोकी • चक्कर • थकान • GI प्रभावहरु • दाग	• सिरोसिस, हेपेटोमेगाली, वा कलेजो रोगका अन्य जोखिम कारकहरु भएका बिरामीहरुलाई होसियारीका साथ दिनु पर्दछ • गुर्दा अशक्तता भएका बिरामीहरुमा खुराक कम गर्नुहोस्
4. न्यूक्लियोसाइड रिभर्स ट्रान्सक्रिप्टेस इनहिबिटरहरु Nucleoside reverse transcriptase inhibitors (NRTI)	• टाउको दुखाई • थकान • चक्कर • मतली • पखाला • Dyspepsia • अनिद्रा • बान्ता	• हेपेटोमेगाली वा कलेजो रोगका लागि अन्य जोखिम कारकहरु भएको बिरामीहरुलाई सावधानीका साथ दिनुपर्दछ • हेपेटिक समारोहलाई उपचारको क्रममा र उपचार पछि रोकिएको केही महीना पछि राम्ररी अनुगमन गरिनु पर्छ • गुर्दा अशक्तता भएका बिरामीहरुमा खुराक घटाउनुहोस्।
5. न्यूक्लियोटाइड रिभर्स ट्रान्सक्रिप्टेस इनहिबिटर Nucleotide reverse transcriptase inhibitor (NtRTI)	• पेट आन्द्रा (GI) समस्या जस्तै एनेरेक्सिया, पेट दुखाइ र अवलोकन • अस्थेनिया • चक्कर • थकान • टाउको दुखाई	• हेपेटोमेगाली वा कलेजो रोगका लागि अन्य जोखिम कारकहरु भएको बिरामीहरुमा सावधानीका साथ प्रयोग गर्नुपर्दछ • यकृत समारोह हेपाटाइटिस बी बाट संक्रमित बिरामीहरुमा राम्ररी निगरानी गर्नुपर्छ • रेनल समारोह प्रत्येक 3 महिनामा निगरानी गरिनु पर्छ • रेनल अशक्तता भएका बिरामीहरुमा र अन्य औषधिहरु जस्तै रेनल कार्यमा असर गर्न सक्छ, सेवन गर्ने भएमा, खुराक कम गर्नुहोस्
6. प्रोटीज अवरोधकर्ताहरु	• रक्तअल्पता • थकान • टाउको दुखाई • मतली • स्वाद गडबडी	• स्वतः प्रतिरक्षा हेपेटाइटिसका बिरामीहरुमा बर्जित • तुरन्त मूल्यांकन र संक्रमणको उपचार आवश्यक छ

एन्टिवाइरल औषधी लिनको लागि सामान्य सल्लाह

- तपाईंको औषधिको प्रयोगमा डाक्टरको सल्लाह अनुसरण गर्नुहोस्। औषधी रोक्ने वा आफैले परिवर्तन नगर्नुहोस्।
- सन्तुलित आहार, नियमित व्यायाम र पर्याप्त आराम गरेर, तनाव कम गर्ने र धूम्रपान त्यागेर भाइरल संक्रमणलाई रोक्नको लागि राम्रो शरीर प्रतिरोध क्षमताको निर्माण गर्नुहोस्।
- केहि भाइरल संक्रमण संक्रामक हुने भएकाले, जब तपाईं बिरामी हुनुहुन्छ , कमजोर प्रतिरोधात्मक शक्ति भएका व्यक्तिहरूसँग सम्पर्क नगर्नुहोस् जस्तै: शिशुहरु, साना बच्चाहरु, वृद्ध र गर्भवती महिलाहरु।

तपाईंको डाक्टरसंग कुराकानी

- सधैं उत्तम उपचार विकल्पमा चिकित्सा सल्लाह लिनुहोस्। तपाईंको डाक्टरले तपाईंको अवस्था र लागूपदार्थको प्रतिक्रिया विचार गरेपछि तपाईंको लागि सबैभन्दा उचित औषधीहरु लेख्दछ।
- तपाईंलाई संक्रमणको उपचारको लागि एक भन्दा बढि औषधिहरु सहित सिफारिस

गरिएको हुन सक्छ, निश्चित गर्नुहोस् कि तपाईं प्रत्येक तयारीको उद्देश्य र प्रयोगको बारेमा स्पष्ट हुनुहुन्छ र यदि तपाईंलाई कुनै शंका छ भने आफ्नो डाक्टरसँग सल्लाह लिनुहोस्।

- यदि तपाईं पुरानो रोगबाट पीडित हुनुहुन्छ वा कुनै पनि औषधी सेवन गर्दै हुनुहुन्छ भने तपाईंको डाक्टरलाई सूचित गर्नुहोस्। किनकि उपचार योजनाको निर्णय लिँदा यसमा विशेष सावधानीहरू अपनाउनु पर्ने हुन सक्छ।
- यदि तपाईं एन्टिवाइरल औषधीसँग सम्बन्धित भएको कुनै लक्षण वा साइड इफेक्टको अनुभव गर्नुहुन्छ भने जतिसक्दो चाँडो चिकित्सा सल्लाह खोज्नुहोस्। तपाईंको डाक्टरले तपाईंको औषधिहरूको प्रकार र खुराकको समीक्षा गर्न सक्छ।
- यदि तपाईंलाई लामो अवधिको आधारमा एन्टिवाइरल औषधिहरू प्रयोग गर्नु आवश्यक छ भने डाक्टरले सल्लाह गरे अनुसार नियमित मेडिकल फलो-अप गर्नुहोस्।

एन्टिवाइरल औषधिहरूको भण्डारण

मौखिक एन्टिवाइरल औषधी चिसो र सुख्खा ठाउँमा राख्नु पर्छ। लेबलमा निर्दिष्ट नभएसम्म, औषधि फ्रिजहरूमा भण्डार गर्नु हुँदैन। यसबाहेक, दुर्घटनाबाट बच्न औषधिहरू बच्चाहरूको पहुँच भन्दा पर उचित ठाउँमा राख्नुपर्दछ।

स्वीकृति: औषधि कार्यालयले व्यावसायिक लेख तथा गुणवत्ता आश्वासन (PD&QA) लाई धन्यवाद दिन्छ जसले यस लेखको तयारीमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएका छन्।

औषधि कार्यालय
स्वास्थ्य विभाग
2021 जनवरी